

**แถลงการณ์เรียกร้องรัฐให้คุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรม
ต่อกรณีการจับกุมและควบคุมตัวนายเมธี อมรวิมลกุลและผู้ถูกควบคุมตัวในสถานการณ์ฉุกเฉิน**

จากกรณีการจับกุม ควบคุมตัว และสอบปากคำ นายเมธี อมรวิมลกุล ในข้อหาหมิ่นอาชุรสงครามของทางราชการไว้ในครอบครอง ตั้งแต่วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2553 ซึ่งต่อมาได้มีการแถลงข่าวโดยอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ว่า นายเมธี อมรวิมลกุล ได้รับสารภาพเรื่องอาวุธปืนของทหารที่หายไปในวันที่ 10 เมษายน 2553 ว่าอยู่ในการครอบครองของตน รวมทั้งขัดทอดถึงผู้ก่อการอื่นๆ และขณะนี้ นายเมธี อมรวิมลกุล ถูกควบคุมตัวภายใต้พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ไว้ในสถานที่ซึ่งไม่สามารถเปิดเผยได้ โดยเจ้าหน้าที่จะดำเนินการร้องขอต่อศาลเพื่อควบคุมตัวต่อ จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลายลง และหลังจากนั้นจะดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมตามปกติต่อไป

องค์กรและกลุ่มที่มีรายชื่อข้างท้ายนี้ มีความเห็นว่า แม้ในยามที่รัฐใช้อำนาจพิเศษตาม พ.ร.ก. ฉุกเฉิน การจับกุม การควบคุมตัว และการปฏิบัติต่อบุคคลที่ถูกจับกุม และควบคุมตัวยังคงต้องยึดตามหลักนิติธรรมและหลักการสิทธิมนุษยชนตามที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตลอดจนกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามในฐานะรัฐภาคี โดยผู้ถูกจับกุม และควบคุมตัวจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม และสิทธิขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรมต้องได้รับการคุ้มครอง เช่น ผู้ถูกควบคุมตัวต้องมีสิทธิได้พบญาติ พบทนายความ และสิทธิในการคัดค้านการควบคุมตัว อีกทั้งต้องเป็นการควบคุมตัวในสถานที่เปิดเผยซึ่งได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ และต้องไม่เป็นการควบคุมตัวโดยปราศจากการติดต่อกับโลกภายนอก เป็นต้น ด้วยสิทธิดังกล่าวเหล่านี้เป็นหลักประกันเพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ป้องกันการซ้อมทรมานและการปฏิบัติอย่างไร้มนุษยธรรม รวมทั้งสิทธิในชีวิตของผู้ถูกควบคุมตัว

นอกจากนี้ บทเรียนการใช้อำนาจตามกฎหมายพิเศษในลักษณะเช่นนี้ โดยปราศจากหลักประกันขั้นพื้นฐานที่เพียงพอในกระบวนการยุติธรรมสำหรับบุคคลที่ถูกจับกุมและควบคุมตัวปรากฏให้เห็นแล้วในการปฏิบัติภารกิจเพื่อรักษาความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการใช้อำนาจโดยมิชอบ ส่งผลให้สิทธิในชีวิต ร่างกาย และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของผู้ที่อยู่ภายใต้การควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่รัฐอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด การซ้อมทรมาน การบังคับให้สูญหาย อันเป็นการสร้างเงื่อนไขให้เกิดความขัดแย้งมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว องค์กรและกลุ่มที่มีรายชื่อข้างท้ายนี้จึงมีข้อห่วงใยดังต่อไปนี้

1. ข้อเท็จจริงในเหตุการณ์จับกุมและควบคุมตัวตามที่ปรากฏตามสื่อต่าง ๆ บ่งชี้ว่า นายเมธี อมรวิมลกุล ถูกควบคุมตัวไว้ในสถานที่ซึ่งไม่เปิดเผย โดยหลังจากที่นายเมธี อมรวิมลกุล ถูกตำรวจจับกุม ได้มีเจ้าหน้าที่ทหารมารับตัวขึ้นเฮลิคอปเตอร์ เพื่อนำตัวไปสอบสวนยังชีพเขาสีในต่างจังหวัด⁽¹⁾ และขณะนี้ นายเมธี อมรวิมลกุล ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมตัวโดยเจ้าหน้าที่ทหาร จึงเป็นกรณีการใช้อำนาจการควบคุมตัวที่ไม่เป็นไปตาม พรก.ฉุกเฉิน ที่กำหนดให้ต้องควบคุมตัวในสถานที่ที่กำหนด ซึ่งไม่ใช่สถานที่คุมขัง อีกทั้งยังเป็นการควบคุมตัวในสถานที่ลับ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าญาติของนายเมธี อมรวิมลกุล ได้รับแจ้งเกี่ยวกับสถานที่ควบคุมตัว หรือได้มีการอนุญาตให้ญาติเข้าเยี่ยมแล้วแต่อย่างใด

2. นอกจากนี้การที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษออกมาแถลงว่า นายเมธี อมรวิมลกุล ได้รับสารภาพว่ายึดและครอบครองอาวุธปืนจากเจ้าหน้าที่ทหารซึ่งเข้าสลายการชุมนุมในวันที่ 10 เมษายน 2553 โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาย

เมธี อมรวิบูลย์ ได้พบทนายความ หรือมีทนายความเข้าฟังการสอบสวนด้วย หรือได้มีการแจ้งสิทธิดังกล่าวให้ นายเมธี อมรวิบูลย์ ทราบ ยังเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวในการพบทนายความและสิทธิที่จะไม่ให้ปากคำใด ๆ

3. การใช้อำนาจควบคุมตัวในที่ลับ โดยที่ผู้ถูกควบคุมตัวไม่ได้พบทนายความยังส่งผลกระทบต่อสิทธิที่จะคัดค้านการควบคุมตัวต่อศาล เนื่องจากเมื่อไม่สามารถพบและปรึกษาทนายความ ผู้ถูกควบคุมตัวย่อมไม่สามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้อย่างเต็มที่

ดังนั้น องค์การและกลุ่มที่มีรายชื่อกำหนดท้ายจึงมีข้อเรียกร้องดังต่อไปนี้

1. ขอให้รัฐบาลเปิดเผยสถานที่ซึ่งนายเมธี อมรวิบูลย์และบุคคลอื่นๆ ถูกควบคุมตัวในสถานการณ์ฉุกเฉินอยู่ในขณะนี้

2. ญาติของผู้ถูกควบคุมตัวทุกคนจะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงเหตุผลของการควบคุมตัว และได้รับอนุญาตให้สามารถเข้าเยี่ยมผู้ถูกควบคุมตัวได้ในทุกกรณี

3. การควบคุมตัวบุคคลโดยอาศัยอำนาจตาม พรก.ฉุกเฉิน มาตรา 12 ประกอบ มาตรา 11 (1) นั้น เป็นการควบคุมตัวเพื่อป้องกันเหตุร้าย หรือ Preventive Detention เท่านั้น และจะปฏิบัติต่อผู้ถูกควบคุมตัวดังเช่นผู้กระทำความผิดมิได้ ดังนั้นหากจะต้องมีการสอบปากคำ ผู้ถูกควบคุมตัวจะต้องมีสิทธิได้พบปรึกษาทนายความ และมีสิทธิให้ทนายความเข้าฟังการสอบปากคำด้วย และมีสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิกิริยาต่อตนเอง

4. การควบคุมตัวและการขยายระยะเวลาควบคุมตัวนั้นจะต้องมีเหตุผลที่สมควร และเท่าที่จำเป็น โดยที่รัฐบาลต้องดำเนินการอำนวยความสะดวกให้ผู้ถูกควบคุมตัวสามารถใช้สิทธิคัดค้านการควบคุมตัวได้ และหากมีหลักฐานเพียงพอที่จะสามารถดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้แล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องใช้อำนาจควบคุมตัวตาม พรก.ฉุกเฉิน อีกต่อไป

ในสถานการณ์เช่นนี้ การใช้อำนาจของรัฐโดยผ่านกระบวนการที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ และมีการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกควบคุมตัวให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ย่อมจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติภารกิจของรัฐในการนำสถานการณ์ให้กลับคืนสู่ภาวะปกติได้โดยเร็ว และส่งผลด้านดีต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาลในสายตาของสังคมระหว่างประเทศ

โครงการเข้าถึงความยุติธรรมและการคุ้มครองทางกฎหมาย มูลนิธิผสานวัฒนธรรม
มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา
เครือข่ายนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน
สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน

Public Statement

The Government is obliged to uphold fundamental rights in a justice process Regarding the arrest and holding custody of Mr. Methee Amornwutthikul and others under the Emergency Situation

Regarding the arrest, holding custody and interrogation of Mr. Methee Amornwutthikul accused on having in possession heavy weapons belonging to the government since 22 April 2010 and later the Director General of Department of Special Investigation (DSI) announced publicly that Mr. Methee Amornwutthikul has confessed to having in possession the military weapons which have been lost since 10 April 2010 and has accused others of getting involved, at the moment, Mr. Amornwutthikul is being held in custody by the virtue of the Emergency Decree on Government Administration in States of Emergency B.E. 2548 (2005) at an unknown place. The officials have requested the Court to grant a permission to continue to hold him in custody until the situation has been resolved and promises that he shall be brought to normal justice process later.

The undersigned groups and organizations are of the opinion that though the state invokes the special power bestowed on it by the enforcement of Emergency Decree to carry out the arrest and detention of individuals, such treatment of the individuals should still abide by the rule of law and human rights principles as provided for by the Constitution, the Criminal Procedure Code, and International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) for which Thailand is obliged to follow as a state party. The person being arrested and detained shall be treated humanely and his/her fundamental rights to justice process shall be guaranteed including access to relatives and lawyers, and the right to ask for judicial review of the arrest or detention order. In addition, the place in which the person is held in custody has to be a public and officially recognized place and no ex-communication detention shall be allowed. All these rights are essential for the upholding of human dignity, prevention of torture and inhumane treatment and protecting the right to life of the person held in custody.

In addition, lessons from the previous exercise of special laws should be learned. Claiming to resolve insurrection in the Southern Border Provinces, the government has arrested and held in custody a number of people without having their fundamental rights to justice process guaranteed. Such circumstances can effectively give rise to abuse of power and may compromise the right to life, body and human dignity of the person being held under official custody. It makes him or her vulnerable to torture and enforced disappearance, the conditions of which may escalate the tension.

Given the above reasons, the groups and organizations below would like to share our concerns that;

1. Based on extensive media reports, Mr. Amornwutthikul is being held in an unknown place. After the arrest by police, he was taken by the military officials using helicopter to a safe house in the province. 1 That Mr. Amornwutthikul is being held by military officials in an unknown place is a breach of the Emergency Decree since the law stipulates that a person has to be held in custody in a designated place, not a regular detention center. Moreover, it does not appear that Mr. Amornwutthikul's relatives have been informed of his whereabouts, or allowed to visit him.

2. According to the DSI's Director General, Mr. Amornwutthikul has confessed to having in possession the military weapons used for suppressing the demonstration on 10 April 2010. However, it does not appear that during the interrogation, any lawyer was present, or if he had access to any lawyer, or if he has been informed of such a right to have access to lawyer. This constitutes an infringement on the right of a person being held in custody to have access to lawyer and to deny giving any information.

3. That a person is held in an unknown place and has no access to lawyer also affects his or her right to ask for judicial review. Without having due access to and consultation with lawyer, it is difficult for such a person to fully exercise his or her right.

The groups and organizations below have the following demands;

1. The state has to disclose the whereabouts of Mr. Amornwutthikul and others who have been held in custody invoking the Emergency Situation.

1<http://news.mthai.com/politics-news/73993.html>

2. Relatives of all those held in custody have to be informed of reasons for such detention and allowed to visit the persons held in custody regardless of any circumstance.

3. The holding in custody of a person invoking Section 12 and 11(1) of the Emergency Decree is only made possible for the purpose of preempting any threat (preventive detention). The person held in custody shall not be treated as a perpetrator yet. If the interrogation shall take place, the person held in custody shall have the right to consult with his/her lawyer and can ask his/her lawyer to be present during the interrogation as well as to refrain from testifying against oneself.

4. The holding in custody of a person and its extension can be done only by due reasons and necessity. The government shall ensure that a person held in custody is able to use his or her right to ask for judicial review. And should there be sufficient evidence; the person should be brought to normal justice process as provided for by the Criminal Procedure Code and the necessity to hold the person in custody invoking the Emergency Decree should be put to an end.

Under the current situation, the exercise of administrative powers through transparent and accountable process and the protection of the right of a person being held in custody to fair treatment shall be essential for the implementation of the state to restore peace and order promptly and shall help to enhance the image of the state among international community.

Access to Justice and Legal Protection Project, Cross-Cultural Foundation (CrCF)

Human Rights and Development Foundation (HRDF)

Human Rights Lawyers Association (HRLA)

Union of Civil Liberties (UCL)